

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету мистецтв

 А.В. Соколова

« 16 » жовтня 2019 року

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво в закладах освіти
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Цикл дисципліни	гуманітарна та соціально-економічна підготовка
Шифр за навчальним планом	1.1.1/1.1.1

УКРАЇНА: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

Загальна кількість годин – 90/90	кредитів – 3/3
з них аудиторних – 30/12	позааудиторних – 60/78

Курс і семестр вивчення – 1 курс, 1 семестр/1 курс, 1 семестр

Силабус розроблений на підставі навчальної програми «Україна: історія і сучасні реалії» затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 6 від « 29 » серпня 2019 року

Розробник силабусу: Ніколаєнко Ольга Олександрівна, доктор історичних наук, доцент;
Ткаченко Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Силабус затверджений на засіданні кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Протокол № 2 від « 1 » жовтня 2019 року

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Кузьмічова В.А.
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв
Протокол № 2 від « 8 » жовтня 2019 року

Голова _____
(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

1. Інформація про викладача навчальної дисципліни

1.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Ніколаєнко Ольга Олександрівна
	Посада	Доцент, завідувачка кафедри історії України Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	доктор історичних наук
	Вчене звання	доцент
	Наукові інтереси	Історія польського населення України, гендерна історія
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Бул. Алчевських , 29, каб. 303
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	роб. тел. (057) 702-15-26; nikolajenko@meta.ua
1.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Ткаченко Марина Олександрівна
	Посада	доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	-
	Наукові інтереси	особливості професійної підготовки здобувачів освіти факультетів мистецтв педагогічних закладів вищої освіти в рамках сучасної гуманітарно-культурологічної парадигми; неперервний особистісно-професійний розвиток педагогів; розвиток творчої особистості педагога
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	пров. Фанінський, 3, ауд. № 52
Контактна інформація: № телефону, E-mail	роб. тел. (057) 702-15-26; marusyatka@ukr.net	

2. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна «Україна: історія і сучасні реалії» входить до дисциплін блоку теоретичної підготовки, викладання яких є обов'язковим на всіх факультетах. Тому опанування знаннями з дисципліни є складовою професійного рівня всіх здобувачів вищої освіти.

Кожен здобувач повинен ознайомитися і слідувати «Положенню про академічну доброчесність Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди», Статуту і «Правилам внутрішнього розпорядку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди».

Саме з метою якісного оволодіння предметом дисципліни, студентів висувається ряд вимог, а саме:

- бути присутнім на всіх аудиторних заняттях дисципліни, не пропускати їх без поважних причин.
- обов'язково виступати на семінарських заняттях з доповідями, презентаціями, результатами пошуково-дослідницької роботи, брати участь в обговоренні різноманітних питань.
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін
- презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними;

- виконуватися самостійно завдання, вчасно їх здавати чи захищати. Несвоєчасно представлені завдання будуть оцінюватися нижче (- 0, 5 б.)
- при підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуальної роботи використовувати рекомендовану літературу
- пропущені лекції та семінарські заняття опанувати самостійно, а результати презентувати під час консультації викладача.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни 1.1.1 Україна: історія і сучасні реалії відводиться 3 кредити.

Пререквізити (Prerequisite) – для успішного засвоєння дисципліни необхідні знання, отримані в базовому шкільному курсі історії. Тобто знати: наукову періодизацію історії України і характерні риси основних періодів української історії, визначні події та явища в кожному з них; історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст, місце і роль в українській історії видатних осіб; традиції української державності, боротьбу українського народу за її відродження та збереження; основні історико-культурні чинники формування національної української культури, її роль та місце у світовій культурі.

Вміти: вільно використовувати основні поняття й визначення історичної науки; аналізувати основні історичні події, тобто визначати причини їх розгортання та наслідки, що вони мали; навички систематизації та порівняльного аналізу, що включає процес класифікації, знаходження спільних і відмінних рис, пошук розбіжностей та їх витоків, навички первинного аналізу історичних документів, неупередженого та толерантного ставлення до подій та осіб минулого й сучасності. Українська мова, філософія.

Постреквізити (Postrequisite) – після закінчення курсу студенти зможуть: охарактеризувати наукову періодизацію історії України та особливості кожного із періодів, визначити провідні події та явища в кожному з них, пояснити їх значення; проаналізувати основні етапи українського національно-визвольного руху, його організаційні форми; висвітлити діяльність, місце і роль в українській історії видатних осіб; проаналізувати досвід національного державотворення, узагальнити основні традиції української державності; пояснити чинники формування і особливості розвитку національної культури, її роль та місце у світовій культурі; вільно володіти базовим категоріально-понятійним апаратом історичної науки; аналізувати основні історико-культурні процеси, що мали місце в минулому та відбуваються у сучасному світі; поглибити навички роботи з історичними джерелами і науковою літературою; удосконалити навички порівняльного аналізу, узагальнення та критичної оцінки фактів з історії України; вміти аргументовано, на основі фактичного матеріалу відстоювати власні погляди на проблемні теми курсу, толерантно ставитися до інших думок, брати участь у дискусіях. Педагогічна практика в ЗСО, історія української музики, історія світової культури, методика музичного виховання з практикумом.

Програма нормативної навчальної дисципліни Україна: історія і сучасні реалії складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого «бакалаврського» рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

4. Характеристика навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії» – опанування знаннями з дисципліни сприяє формуванню у майбутніх фахівців уявлень про основні тенденції та підходи до аналізу історії України та її культури. Студент зможе аналізувати й оцінювати явища політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси та явища в культурі з різними епохами, вміти застосовувати набуті знання для прогнозування соціальних процесів, формуватися як свідомий громадянин й патріот України.

Орієнтує здобувачів на поважне відношення до національно-культурних досягнень, сприйняття базових культурних цінностей (етичних, естетичних, пізнавальних). У процесі навчання здобувачі вищої освіти оволодівають знаннями щодо визначення сутності та функцій культури, головних засад її розвитку; розгляду основних етапів розвитку багатовікової історії вітчизняної культури; розкриття специфіки української культури, визначення її місця і ролі у світовому культурному просторі; визначення особливостей та тенденцій розвитку сучасної вітчизняної культури; формування моральних та естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії»—на основі аналізу широкого кола джерел і новітніх здобутків історичної науки усвідомлення закономірностей розвитку історичного процесу, формування розуміння суспільно-політичних процесів і явищ минулого у їх взаємозв'язку із сучасними подіями; вивчення основних етапів розвитку історії української культури, історичних чинників формування національної культури та зв'язку з культурами інших народів; оволодіння основними термінами та поняттями національної культури на рівні відтворення, тлумачення та використання як у повсякденному житті, так і в майбутній професійній діяльності; вміння застосовувати знання з історії української культури для визначення лінії особистісної поведінки в умовах розмаїття культур та самоідентифікації як громадянина української держави.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії (історія української культури)»— висвітлення окремих аспектів історичних процесів в контексті державотворення та формування національної ідентичності; поглиблення знань про основні періоди історії України та її культуру, про її місце в сучасному світі; формування навичок аналізу й оцінювання явищ політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, формування вмінь зіставлення історичних та культурних процесів, застосування набутих знань для прогнозування соціальних процесів, виховання свідомих громадян і патріотів України; розвиток загального уявлення та основних підходів до вивчення історії української культури від стародавніх часів до XXI століття; ознайомлення з основними епохами, стилями української художньої культури; формування світоглядної домінанти певної доби; ознайомлення з етичними нормами та правилами в системі окремої культурної епохи; ознайомлення з канонами та нормами зображення відбитих у різних видах мистецтва та літературі.

Програмні результати навчання за дисципліною «Україна: історія і сучасні реалії»:

Сформовані компетентності	Результати навчання	Методи оцінювання	Методи навчання
Ціннісно-смыслові	Ціннісні орієнтації студентів, усвідомлення своєї ролі і призначення в соціумі	Доповіді, дискусії, есе	Проблемні лекції, самостійна робота 3 опрацювання літератури, підготовка доповідей і презентацій, участь в дискусіях і конференціях
Загальнокультурні	Знати особливості розвитку національної культури, бути обізнаними з основами 3	Доповіді, дискусії, презентації, есе	Проблемні лекції, самостійна робота 3 опрацювання літератури, підготовка

	соціальних відносин, наукова картина світу		доповідей і презентацій, участь в дискусіях і конференціях
Навчально-пізнавальні	Формування вмінь і навичок евристичної діяльності, креативні навички продуктивної діяльності, уміння відрізнити факти від домислів, володіння вимірювальними навичками, використання ймовірнісних, статистичних та інших методів пізнання	Письмові роботи, дискусія, конференція	Аналіз історичних джерел, історіографії, робота з історичними картами, створення порівняльних таблиць, робота в групах і парах
Інформаційна	Вміння самостійно шукати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати та передавати її.	Доповіді, усні і письмові відповіді, есе, презентації	Підготовка доповідей, есе, презентацій, пошуково-дослідницькі проекти
Комунікативна	Формування способів взаємодії з оточуючими й окремими людьми та подіями, навички роботи у групі, відігравання різних соціальних ролей у колективі.	Доповіді, презентації, конференція	Робота в парах, групах, колективні дослідницькі проекти
Соціально-трудова	володіння знаннями та досвідом у сфері громадянсько-суспільної діяльності	Доповіді, презентації, конференція	Робота в парах, групах, колективні дослідницькі проекти
Здатність до утвердження національних і гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей і культурних традицій України	Знати: культурну спадщину українського народу та шляхи її використання, пропагування та розповсюдження; зміст та особливості української культури;	Оцінювання викладачем, взаємоперевірка, самооцінка, колективне оцінювання	Методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (бесіда, розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація,

	художню концепцію культурного розвитку різних епох, їх духовні цінності та пріоритети; художні стилі та шедеври мистецтва у відповідності з історичними етапами культурного розвитку України; ознаки культурної ідентифікації українського народу.		демонстрація, відео-презентація); за ступенем самостійності мислення (репродуктивні, проблемно-пошукові); пояснювально-ілюстративний
Здатність розкривати структурно-логічні зв'язки між культурологічними поняттями. Свідомо проявляти активну громадянську позицію; здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до творів українського мистецтва, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і трактування змісту і смислу творів мистецтва.	Вміти: аналізувати тенденції розвитку української культури в різні історичні епохи; вільно орієнтуватися в процесах розвитку української культури; кваліфіковано використовувати цінності української культури у професійній діяльності; знаходити взаємозв'язок усіх видів мистецтва в системі української культури; орієнтуватися в потоці художньої продукції і віддавати перевагу найвизначнішим у художньому розумінні взірцям	Описові, кількісні та комбіновані методи: при описових методах оцінка подається в текстовій формі, при кількісних і комбінованих використовуються шкали оцінок, які дають змогу кількісно виміряти різні рівні виконання робіт	Презентація групою здобувачів розробленої ними теми, яка охоплює актуальні проблемні питання, з проведенням подальшої дискусії між малими групами, викладачем та експертами (яких визначає викладач), з тих питань, що виносяться на обговорення; методи стимулювання інтересу до навчання (навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), емоційний вплив викладача, заохочення навчальної діяльності; методи стимулювання обов'язку і відповідальності (роз'яснення значимості культурологічних та історичних

5. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темам

Модуль 1. Історія України

Тема 1.1. Вступ.

Предмет і завдання курсу. Методологія і методи, зв'язок з іншими науками. Геополітичне становище України. Роль особистості в політичній історії України та етапи формування української еліти.

Тема 1.2. Історія української державності.

Перші державні утворення на території сучасної України: скіфи, сармати, грецькі міста-держави, східнослов'янські племінні союзи. Перша східнослов'янська держава – Київська Русь. Галицько-Волинське князівство. Литовсько-польська доба в історії України. Причини виникнення та джерела формування козацтва. Запорізька Січ: територія, військово-політичний та адміністративний устрій. Виділення козацтва в окремий суспільний стан і перетворення його на велику суспільно-політичну силу. Політичний устрій українських земель часів Гетьманщини (середина XVII кінець XVIII ст.). Творення української державності в ході Визвольної війни українського народу середини XVII ст. Злиття імперської та української владних систем. Заходи імперських урядів по уніфікації адміністрації, суду, фінансів.

Тема 1.3. Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення.

Ідея козацького автономізму. Масонство в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр. Українофіли. Емський указ 1876 р. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. “Молоді” і “старі” громади. В. Антонович. народництво в Україні. Розповсюдження марксизму. Політизація української національної ідеї на зламі XIX – XX ст. Спроби утворення українських політичних партій в 1890-ті рр. Зростання національної свідомості населення Західної України. Західноукраїнська інтелігенція. “Народні будителі” на Західній Україні. “Руська трійця”. Революція 1848 р. в Галичині. Українці в імперському парламенті. Утворення українських політичних партій, їх програми та діяльність. Революційна українська партія (РУП) Українська соціал-демократична спілка («Спілка»). Українська демократична партія. Українська радикальна партія. Українська партія (УНП). Українська соціалістична партія. Загальноросійські політичні партії в Україні. Організація російської соціал-демократичної партії (РСДРП) в Україні. Поява течій більшовиків і меншовиків. Організація «Всеросійського єврейського робітничого союзу» (Бунду) в Україні. Соціал-революціонери (есери) та їхня тактика індивідуального терору. Партії в першій російській революції.

Тема 1.4. Реалізація української державної ідеї у XX ст.

Створення Української Центральної Ради та її політична діяльність. Українська гетьманська держава. Політика директорії. Утворення та діяльність ЗУНР. Встановлення радянської влади в Україні. Впровадження радянської політичної системи на українських землях. Врегулювання стосунків між радянської Україною та РСФСР. Становлення органів державної влади та формування парт номенклатури. Утвердження тоталітарного режиму в Україні. Комуністична ідея в Україні. Доля західноукраїнських земель напередодні Другої світової війни. Окупаційний режим в Україні. Визвольна боротьба в Україні. Радянська тоталітарна система в повоєнний період. Спроба реформування тоталітарної системи. Відлига. Наростання кризових явищ. Період «застою». Перебудова та її наслідки для України. Активізація національного життя та створення “Народного руху за перебудову”. Вимоги та напрямки діяльності “Руху”. Виникнення національних політичних партій. Проголошення Верховною Радою України “Декларації про державний суверенітет” (липень 1990 р.).

Тема 1.5. Розбудова Української незалежної держави.

Передумови здобуття незалежності України. Здобуття державного суверенітету. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Формування багатопартійності в Україні. Класифікація політичних партій і об'єднань, їх платформи у виборах до Верховної Ради України 1994 року. Кампанія 1994 р. по виборах Президента України. Обрання Президентом Л.Д.Кучми. Його соціально-економічна та політична платформа. Кроки по її реалізації. Прийняття Конституції України. Обрання Л.Д.Кучми президентом України на другий термін. Референдум квітня 2000 р. Діяльність урядів В.А.Ющенко, А.К. Кінаха, В. Януковича. Вибори Президента України 2004 р. та вибори до Верховної та місцевих рад 2006 р. Президентство В. Ющенко. Вибори 2009 р і обрання президентом В. Януковича. Загострення політичної ситуації в країні. Євромайдан 2013 р. та Революція гідності 2014 р. Президентство П. Порошенка. Війна Росії проти України. Сучасна політична ситуація в Україні.

Модуль 2. Історія української культури

Тема 2.1. Феномен української культури. Особливості українського менталітету.

Характерні риси та особливості українського менталітету. Поняття про архетипи. Типи соціальної поведінки українців. Типи українців.

Тема 2.2. Прадавня культура на теренах України

Найдавніші археологічні культури на теренах України. Трипільська культура. Кіммерійці та скіфи на території України. Стародавня культура східних слов'ян. Побут, звичаї, релігійні вірування.

Тема 2.3. Культура Київської Русі.

Становлення і розвиток державності. Прийняття християнства. Виникнення слов'янської писемності. Освіта. Кирило та Мефодій. Літописи. Культурна та палацова архітектура. Фрески та мозаїка, книжкова мініатюра. Пам'ятки літератури («Повчання дітям» Володимира Мономаха, «Слово о полку Ігоревім»). Музичне мистецтво. Знаменний розпів.

Тема 2.4. Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.)

Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Освіта. Іван Федоров — український першодрукар. Братства та братські школи. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Розвиток театру і драматургії. Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Українське бароко, його національна специфіка. Полемічна література. Розвиток барокової поезії. Поширення хорового (партезного) співу. Бароко в живописі, архітектурі. Культура і мистецтво в Україні XVIII ст. Палацова архітектура. Києво-Могилянська академія як центр науки і культури. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ і поет.

Тема 2.5. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття)

Просвітительські ідеї в культурі України. Поширення освіти, відкриття шкіл. Формування української класичної літератури. Кирило-Мефодіївське товариство. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики. Розвиток драматургії і театрального мистецтва. Театр корифеїв. Загальна характеристика українського образотворчого мистецтва та архітектури, стилі міського та промислового будівництва. Український модерн. Український авангард 1900–1910 рр. Створення Української Академії наук. Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Леся Курбас, О. Довженко).

Тема 2.6. Основні етапи розвитку української культури у XX- XXI ст.

Період «розстріляного Відродження». Наука та освіта, преса, радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час Другої світової війни. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. «Шістдесятники» у боротьбі за національно-культурне відродження України. Розквіт музично-естрадного мистецтва. Тенденції сучасного національно-культурного відродження.

Розподіл годин/тем за видами занять

Назви модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
	у тому числі	у тому числі
	Д О Ч	Д О

	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Самостійна робота		
Модуль 1. Політична історія України												
Тема 1.1. Історія української державності	8	2	1	1	6	8	-			8		
Тема 1.2. Історія української державності	16	6	3	3	10	16	2	1	1	14		
Тема 1.3. Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення	12	4	2	2	8	12	2	1	1	10		
Тема 1.4. Реалізація української державної ідеї у ХХ ст.	12	4	2	2	8	12	2	1	1	10		
Тема 1.5. Розбудова Української незалежної держави	12	4	2	2	8	12	2	1	1	10		
Разом за модулем 1	60	20	10	10	4	60	8	4	4	52		
Усього:	60	20	10	10	40	60	8	4	4	52		
Модуль 2. Історія української культури												
Тема 2.1 Феномен української культури. Особливості українського менталітету	4,5	1,5	0,5	1	-	3	4,5	0,5	-	0,5	4	
Тема 2.2 Прадавня культура на теренах України	4	1	0,5	0,5	-	3	4,5	0,5	0,5	-	4	
Тема 2.3 Культура Київської Русі	4	1	0,5	0,5	-	3	5	1	0,5	0,5	4	
Тема 2.4 Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.)	4,5	1,5	0,5	1	-	3	5	1	0,5	0,5	4	
Тема 2.4 Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття).	5	2	1	1	-	3	5,5	0,5	-	0,5	5	
Тема 2.6 Основні етапи розвитку української культури у ХХ-ХХІ ст.	8	3	1	2	-	5	5,5	0,5	0,5	-	5	
Разом за модулем 2	30	10	4	6	-	20	30	4	2	2	-	26
Усього:	30	10	4	6	-	20	30	4	2	2	-	26

Історія України

№ з/п	Назва теми	Години		Форма організації навчальної діяльності
		денна форма	заочна форма	
1	Вступ.	1	-	Ознайомча лекція
2	Історія української державності	3	1	Проблемно-пошукова лекція
3.	Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення	2	1	Проблемно-пошукова лекція
4.	Реалізація української державної ідеї у XX ст.	2	1	Проблемно-пошукова лекція
5	Розбудова Української незалежної держави	2	1	Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку
	Разом	10	4	

Історія української культури

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин (д/в; з/в)	Форма проведення	Завдання для студентів до лекції
2.1	Особливості українського менталітету	0,5/-	Вступна, Оглядова/настановча	Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання
2.2	Прадавня культура на теренах України	0,5/0,5	Тематична/настановча	Підготувати доповідь за темою, відповіді на питання
2.3	Культура Київської Русі	0,5/0,5	Тематична/настановча	Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання
2.4	Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.)	0,5/0,5	Тематична/настановча	Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання
2.5	Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття).	1/-	тематична	Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання
2.6.	Основні етапи розвитку української культури у XX-XXIст.	1/0,5	завершальна	Підготувати конспект лекцій та відповіді на питання

Тематичний план семінарських/практичних занять**Історія України**

№ з/п	Назва теми	Години		Форма проведення	Завдання для студентів
		денна форма	заочна форма		

1	Вступ.	1	-	Доповіді	
2	Історія української державності	3	1	Розгорнута бесіда	Опрацювання літератури, пошукова робота
3.	Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення	2	1	Презентації, конференція, дискусія	Опрацювання літератури, дослідницькі проекти
4.	Реалізація української державної ідеї у ХХ ст.	2	1	Конференція, презентації	Опрацювання літератури, пошуково-дослідницькі проекти
5	Розбудова Української незалежної держави	2	1	дискусія	Опрацювання літератури
	Разом	10	4		

Історія української культури

№ з/п	Назва теми заняття	К-ть год.		Форма проведення	Завдання для студентів до заняття
		д/в	з/в		
2.1.	Особливості українського менталітету	1/0,5		Обговорення	Опрацювати джерела та виконати завдання (розкрити основні поняття, проаналізувати та порівняти їх)
2.2.	Прадавня культура на теренах України	0,5/-		Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати культурологічне повідомлення, реферат)
2.3.	Культура Київської Русі	0,5/0,5		Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати культурологічне повідомлення, відео-презентацію)
2.4	Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.)	1/0,5		Повідомлення, обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати реферат, культурологічне повідомлення, відео-презентацію)
2.5	Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок ХХ століття).	1/0,5		Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати культурологічне повідомлення, реферат;
2.6	Основні етапи розвитку української	2/-		Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати

	їкультури у XX- XXI ст.			завдання (доповідь, реферат)
--	-------------------------	--	--	------------------------------

6. Контроль і оцінка результатів навчання

Історія України

Досягнення студентів за дисципліною оцінюються за рейтинговою системою, в основу якої покладено принципи систематичної звітності, обов'язковості модульного контролю знань і накопичувальної системи оцінювання знань, вмінь та навичок, отриманих у ході опанування предметом.

Модуль 1. «Політична історія України» включає 60 годин (2 кредити) і є частиною дисципліни «Україна: історія та сучасні реалії», за які студентам нараховується 50 балів. Оцінювання студентів складається із поточних оцінок на семінарських заняттях, результатів самостійної роботи, оцінок за виконання індивідуальної роботи. (80%). Модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля і проходить у формі заліку (20 %).

Рейтинг-план

Співвідношення оцінювання студентів протягом вивчення дисципліни

		Поточне оцінювання					Всього балів	Модульний контроль	Підсумковий бал
Модуль 1. «Політична історія України»									
Теми курсу	Т.1.1.	Т.1.2.	Т.1.3.	Т.1.4.	Т.1.5.				
денна	8	8	8	8	8	40	10	50	
заочна	8	8	8	8	8	40	10	50	

Максимальні можливі бали за різноманітні види навчальної діяльності

1. Доповідь на семінарському занятті за темою лекції – 3 б.
2. Виконання письмового завдання на семінарському занятті (створення порівняльних таблиць, визначення характерних ознак тощо), аналіз історичного джерела – 5 б.
3. Виконання самостійного завдання з пошуку необхідної інформації, її опрацювання, аналіз і представлення на семінарському занятті у формі презентації, доповіді – 15 б.
4. Написання есе, реферату за індивідуальним завданням і його захист на семінарському занятті – 20 б.
5. Активна участь в дискусії, артикулювання своєї позиції, що враховує логічну аргументацію і обґрунтування – 5 б.
6. Відповідь на заліку (модульному контролі) – 10 б.

Історія української культури

Види контролю

Тематичний, модульний, семестровий.

Форми контролю

Усне опитування (індивідуальне, фронтальне), бліц-опитування, співбесіда, термінологічний диктант.

Система оцінювання знань здобувачів

Оцінювання знань здобувачів під час семінарських, практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- глибина і міцність;

- рівень мислення;
- вміння систематизувати знання за окремими темами;
- вміння робити обґрунтовані висновки;
- володіння категоріями апаратом;
- вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку;
- самореалізація на практичних (семінарських) заняттях

6.4. Поточне оцінювання та самостійна робота

Поточне оцінювання						всього	Модульн ий контроль	Сума
Модуль №2 «історія української культури»								
T2.1	T2.2	T 2.3	T2.4	T2.5	T2.6			
6	6	6	6	8	8	40	10	50

вимоги до отримання додаткових балів

1 бал	наявність конспекту
2 бали	якість та оригінальність наведених аргументів, самостійні приклади на задану тематику та власні висновки з кожної теми; ініціювання дискусії, активна робота під час обговорення
3 бали	створення відео-презентацій за темою заняття
5 балів	підготовка наукової статті/тез, виступ на студентській науковій конференції з комунікативно-мовленнєвої проблематики

Шкала виставлення оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	за умови: повного і глибокого розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлення значення понять і вільного володіння термінологією; послідовного і логічного викладення матеріалу; застосування при відповіді на питання базових знань з дисципліни; ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами; виявлення високого рівня знань, умінь і навичок з навчального курсу; допущення 1 помилки в тестових завданнях	зараховано
74-89	за умови: достатньо повного розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміння значення спеціальних термінів, але не завжди доцільного їх використання; відсутності суттєвих помилок у викладенні матеріалу; вміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисципліни; ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами; виявлення достатньо високого рівня знань, умінь і навичок з навчального курсу; допущення 2-3 помилок в тестових завданнях	
60-73	за умови: неточного розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміння	

	значення спеціальних термінів, але припущення помилок у їх вживанні; припущення суттєвих помилок у викладенні матеріалу; невміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисциплін; недостатнього ілюстрування теоретичних положень відповідними прикладами; виявлення задовільного рівня знань, умінь і навичок з навчального курсу; допущення 5 і більше помилок в тестових завданнях.	
35-59	ставиться за умови: недостатнього розкриття змісту матеріалу відповідно до поставленого завдання; незнання і нерозуміння спеціальної термінології; припущення суттєвих помилок у виконанні усіх завдань; невміння ілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами; невміння застосовувати при відповіді на питання базових знань з дисципліни; пасивність при обговоренні; виявлення незадовільного рівня знань, умінь і навичок з навчального курсу.	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи здобувачів і методичні вказівки щодо її виконання:

Самостійна робота здобувачів має на меті формування пізнавальної активності студентів, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками: організації самостійної навчальної діяльності; самостійної роботи в бібліотеці з каталогами; праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою; конспектування літературних джерел; роботи з довідковою літературою, нормативно-правовими документами; знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій, навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, вміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; вміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науково-прикладної роботи відповідно до нормативним документів та стандартів.

Кожен здобувач повинен уміти раціонально організувати свою навчальну самостійну діяльність. Для успішної самостійної роботи значну частину часу здобувач виділяє для роботи в бібліотеці. Треба розуміти сутність складання алфавітного й тематичного каталогів, вміння швидко знаходити в них необхідну літературу, знати особливості бібліографічного шифрування.

У процесі роботи з літературою корисно робити виписки найважливіших думок, формулювань, окремих висловів на аркушах паперу із зазначенням автора, джерела, сторінок і абзаців. Для кращого засвоєння матеріалу, розвитку творчого мислення основний зміст прочитаного доцільно формулювати у вигляді тез. Знання незнайомих термінів слід одразу ж з'ясувати за тлумачними словниками, енциклопедіями або спеціалізованими довідниками.

Самостійна робота здобувачів є необхідним етапом оволодіння завданнями курсу. Вона включає :

- самостійне вивчення й поглиблене опрацювання певних тем дисципліни та окремих питань;

- опрацювання матеріалу лекцій і підготовка до семінарських занять за конспектами, підручниками, спеціальною літературою, інформації офіційних Інтернет сторінок державних і недержавних соціальних інституцій, сайтів наукових бібліотек;
- складання тез доповідей на семінарські заняття, плану відповіді під час конференції чи дискусії
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (написання реферату, есе, складання навчального проекту);
- виконання творчих завдань (складання узагальнюючих схем, підготовка презентацій);
- підготовка до підсумкового тестування;
- підготовка до складання заліку.

З метою допомоги здобувачам надається список тем для написання есе чи рефератів, необхідної та допоміжної літератури.

Здобувачі повинні заздалегідь визначитися з темами своїх презентацій, есе чи рефератів задля вчасної їх підготовки, і повідомити про це викладача з метою планування семінарських занять з урахуванням кількості доповідей та презентацій. Зарахування оцінки здобувача відбудеться тільки за своєчасного (теми есе, презентації, реферату, доповіді та теми семінарського заняття) захисту свого індивідуального завдання.

При підготовці есе чи написанні рефератів, виголошенні доповідей, здобувачі повинні керуватися принципами академічної доброчесності.

Тематичний план самостійної роботи здобувача

Тема розділу	Форма організації	Оціночні форми
Тема 1.1. Історія української державності	Опрацювання літератури, підготовка доповідей	Виступ з доповідями
Тема 1.2. Історія української державності	Опрацювання літератури, пошук і аналіз джерел	Виступ на семінарському занятті
Тема 1.3. Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення	Опрацювання літератури, створення презентацій, написання есе	Виступ з доповіддю, презентацією, захист реферату чи есе
Тема 1.4. Реалізація української державної ідеї у ХХ ст.	Опрацювання літератури, створення презентацій, написання есе	Виступ з доповіддю, презентацією, захист реферату чи есе
Тема 1.5. Розбудова Української незалежної держави	Опрацювання літератури, підготовка доповідей	Участь у дискусії

№ з/п	Назва теми/розділу	Форми роботи	Оціночні форми	Графік консультацій
2.1	Особливості українського менталітету	Реконструктивна	Усне опитування (індивідуальне)	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
2.2	Прадавня культура на теренах України	Евристична усна презентація	Співбесіда тестування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
2.3	Культура Київської Русі	Евристична	Бліц-опитування (фронтальне)	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді

2.4	Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.)	евристична	Співбесіда	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
2.5	Українська національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття).	Репродуктивна	Термінологічний диктант	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
2.6	Основні етапи розвитку української культури у XX-XXI ст.	Реконструктивна	Усне опитування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді

Завдання для самостійної роботи

Історія України

Теми для написання есе, підготовки доповідей.

1. Історична спадщина трипільської культури.
2. Духовна культура східних слов'ян.
3. Кам'яна доба в Україні.
4. Праслов'янські племена. Основні теорії слов'янського етногенезу.
5. Прийняття християнства.
6. "Руська правда" визначний пам'ятник давньоруського права.
7. Теорії походження держави у східних слов'ян.
8. Відновлення одноосібної монархії за Володимира Мономаха та Мстислава Володимировича.
9. Етнічні процеси в українських землях.
10. Данило Галицький - видатний політичний діяч.
11. Київське, Чернігово-Сіверське та Переяславське князівства XII - XIV ст.
12. Державотворча діяльність Данила Галицького.
13. Галицьке-Волинське князівство за нащадків Данила Галицького.
14. Культура Галицько-Волинського князівства.
15. Брестська церковна унія та її історичне значення.
16. Автономія України у складі Литовського князівства.
17. Соціально-економічний розвиток українських земель після Люблінської унії: поглиблення процесу феодалізації, суспільна стратифікація.
18. Церковна боротьба. П. Могила.
19. П.Сагайдачний - державний і військовий діяч.
20. Козацько-селянські повстання кінця XVI-початку XVII ст.
21. Гетьман П.Сагайдачний. Козацтво на міжнародній арені.
22. Річ Посполита і козацтво.
23. Початок національно-культурного піднесення.
24. Богдан Хмельницький — полководець і державний діяч.
25. Полководці визвольної війни.
26. Основні події 1648-1654 рр.
27. Проблеми статусу України за гетьманськими статтями.
28. Культура України другої половини XVII ст.
29. Особливості заселення і розвитку Слобідської України.
30. Суперечлива оцінка гетьмана І.Мазепи в українській історіографії.
31. Конституція Пилипа Орлика.
32. Північна війна I Україна.

33. Народні рухи на Правобережній та Західній Україні у XVIII ст.
34. Поділи Речі Посполитої.
35. Культура України у XVIII ст.
36. Зміст земської, освітньої та судової реформи.
37. Селянські рухи в Україні у XIX ст.
38. Діяльність національних партій на території України.
39. Антиукраїнська політика російського самодержавства.
40. Українські політичні партії та їх програми.
41. Загальноросійські суспільно-політичні рухи та їх вплив на український народ.
42. Перша світова війна і українські політичні партії.
43. Столипінська аграрна реформа в Україні.
44. Західноукраїнські землі на початку XX ст. Початок утворення діаспори.
45. Культура України (1900-1917 рр.).
46. М.С.Грушевський як політичний діяч.
47. Універсали Центральної Ради.
48. Артем – визначний український діяч.
49. С.Петлюра як державний діяч.
50. Н.Махно - полководець невідомої війни.
51. Центральна Рада - від автономії до незалежної України.
52. Етапи радянзації України.
53. Причини поразки та історичне значення української революції.
54. М.Скрипник - політичний і культурний діяч.
55. Харків — перша столиця Радянської України.
56. Є.Коновалець, С.Бандера, А. Мельник — політичні діячі.
57. Розвиток України в умовах нової економічної політики.
58. Проблема статусу України в СРСР.
59. Становлення тоталітарного режиму в Україні.
60. Розвиток культури в 20-ті - 30-ті рр. XX ст.
61. Встановлення радянської влади в Західній Україні.
62. Проголошення української державності у Львові в 1941 р. та його наслідки.
63. Політичний портрет С. Бандери.
64. Україна в геополітичних планах Німеччини та її союзників.
65. Основні воєнні події в Україні (1941 -1944).
66. Проблема колабораціонізму.
67. Формування державної території України на завершальному етапі війни.
68. Політичний портрет М.С. Хрущова.
69. Дисидентський рух в Україні (60-80-ті рр.).
70. Голод 1946-1947 рр.
71. Суперечливі тенденції культурного розвитку в повоєнний період.
72. Політична діяльність П.Шелеста і В.Щербицького.
73. Місце сучасної України у світовій політичній системі.
74. Формування багатопартійності.
75. Формування політичної опозиції.
76. Релігійна ситуація в незалежній Україні.
- 77.

Історія української культури

1. Опрацювання першоджерел з дисципліни «Історія української культури». Визначення сутності понять «культура духовна», «матеріальна». Їх взаємодія.
2. Порівняння визначення поняття «культура», «національна культура» різних авторів. Обґрунтувати особливості та місце національної культури у світовій культурі
3. Розкрити особливості становлення основних етапів розвитку та напрямів української художньої культури

4. Визначити місце української національної культури в світовому та європейському цивілізаційному процесі
5. Підготувати есе на тему: «Масова та елітарна культура України в контексті сучасності»
6. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Культурні особливості Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (XII – початок XIV ст.)».
7. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Українське бароко як феномен національно-культурної творчості».
8. Підготувати реферат на тему: «Постать Петра Могили у релігійному та культурному житті України».
9. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Античні традиції в культурному просторі України».
10. Підготовка культурологічного повідомлення: «Григорій Сковорода – геній українського бароко»
11. Підготовка культурологічного повідомлення: «Тарас Шевченко – ідеолог модерної України»
12. Український кінематограф. Постать О. Довженка
13. Підготовка та проведення диспуту на тему: «Мова та культура: проблеми двомовності (білінгвізма) та суржику».
14. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Зародження, становлення та розвиток українського професійного театру: творчість І. Карпенка-Карого, І. Тобілевича, П. Саксаганського, М. Садовського, М. Заньковецької».
15. Підготувати матеріал до проведення «круглого столу» на тему: «Культурне меценатство в Україні: від І. Мазепи до В. Пінчука»
16. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Українське образотворче мистецтво: на прикладі творчості М. Тимченка, І. Труша, О. Новаківського, Т. Яблонської, М. Приймаченко, К. Білокур»
17. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Роль творчої інтелігенції у становленні української національної культури: на прикладі О. Гончара, М. Вінграновського, І. Миколайчука, Б. Ступки»
18. Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Розвиток української культури в діаспорі»

Теми рефератів

1. Поняття національної культури, її особливості та місце у світовій культурі.
2. Феномен української культури: самобутність, провідні тенденції, знаки і символи, європоцентризм.
3. Українська наукова думка про сутність культури та культурно-історичний процес на українських землях.
4. Основні етапи розвитку української культури.
5. Сучасна українська музична культура: напрямки, стилі, музичні інституції, виконавці.
6. Сучасний теле-радіопростір і його вплив на культурну ситуацію в Україні.
7. Модернізм і постмодернізм української культури в контексті світового культурного процесу.
8. Духовна культура як спосіб самореалізації людини феномен національного відродження.
9. Актуальні проблеми розвитку української культури на межі XX-XXI століть.
10. Вплив Ренесансу, Реформації та Контрреформації на розвиток української культури.
11. Монастирі і Лаври як центри української релігійної духовності.
12. Літературний процес в Україні в добу тоталітаризму.
13. Література доби Київської Русі: «Слово о полку Ігоревім», «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона, «Повчання Володимира Мономаха»
14. Полемічна література: творчість І. Вишенського, М. Смотрицького.
15. Культура стародавніх слов'ян. Язичницькі вірування.

16. Місце і роль християнства у становленні та розвитку української культури.
17. Українське національне вбрання: регіональні особливості.
18. Освіта та шкільництво в Київській Русі.
19. Братства та їх роль у розвитку української культури.
20. Львівський, Харківський, Київський, Одеський університети як освітньо-наукові центри України.
21. Острозька та Києво-Могилянська академії, їх місце та роль в історії України.
22. Традиційна їжа та харчування українців.
23. Українська кам'яна церковна архітектура: собори Київської Русі, середньовічні храми.
24. Український іконопис X-XX ст.
25. Українська міфологія та фольклор.
26. Зародження та становлення українського театрального мистецтва.
27. Сучасне українське театральне мистецтво: драматургія, театр, режисура.
28. Початки українського книгодрукування та мистецтво оформлення книги.
29. Українська скульптура: від давнини до сучасності.
30. Українське кіно: творчість О. Довженка, С. Параджанов, Ю. Іллєнка.
31. Українське музичне виконавське мистецтво XX ст.: Соломія Крушельницька, Іван Козловський, Ніна Матвієнко, Володимир Гришко.

Питання до заліку

1. Геополітичне становище сучасної України. Територія, населення.
2. Становлення державотворчих традицій на території України: киммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
3. Суспільний устрій східних слов'ян у VI – IX ст. Перші державні об'єднання східних слов'ян.
4. Утворення Давньоруської держави. Перші князі.
5. Державний лад, внутрішня та зовнішня політика Київської Русі періоду її розквіту.
6. Причини та наслідки роздробленості Давньоруської держави. Князівства Середнього Подніпров'я.
7. Галицько-Волинське князівство. Данило Галицький.
8. Приєднання українських земель до складу Польщі та Великого князівства Литовського. Польсько-литовське зближення (друга половина XIV – середина XVI ст.).
9. Причини, час та джерела формування українського козацтва.
10. Утворення Запорозької Січі: устрій, господарство. Реєстрові та нереєстрові козаки.
11. Люблінська унія.
12. Утворення та розвиток української гетьманської держави у роки Української національної революції 1648-1676 рр.
13. Московсько-український договір 1654 року та його наслідки для України.
14. Криза української державності: політика гетьманів Івана Виговського та Юрія Хмельницького.
15. Боротьба старшинських угруповань у другій половині XVII ст. Петро Дорошенко.
16. Українські землі наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Іван Мазепа.
17. Гетьман Пилип Орлик. Перша українська політична еміграція.
18. Антиукраїнська політика російського уряду та боротьба української старшини за збереження автономії у першій третині XVIII ст. Іван Скоропадський. Павло Полуботок. Данило Апостол.
19. Російська політика в Україні в середині та другій половині XVIII ст. Ліквідація автономії українських земель та Запорозької Січі.
20. Східноукраїнські землі у складі Російської імперії в кінці XVIII – першій половині XIX ст.
21. Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії в кінці XVIII – першій половині XIX ст.

22. Національне відродження: причини, характер та періодизація. Зародження національної самосвідомості.
23. Політичний етап в українському національному русі у кінці XIX– на податку XX ст.
24. Україна у Першій світовій війні.
25. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.: її причини, характер, періодизація.
26. Українська Центральна Рада: від автономії до незалежності України.
27. Українська Держава Павла Скоропадського.
28. Відновлення Української Народної Республіки. Директорія.
29. Західно-Українська Народна Республіка. Акт злуки ЗУНР та УНР.
30. Причини поразки та історичне значення національно-демократичної Революції 1917-1921 рр.
31. Основні етапи становлення радянської влади в Україні у 1917 – 1920 рр.
32. Вхідження України до СРСР.
33. Політика українізації. Національне відродження у літературі та мистецтві.
34. Утвердження тоталітаризму в Україні. Політичні процеси та масові репресії.
35. Становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини в період між двома світовими війнами. Створення та діяльність ОУН.
36. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни.
37. Окупаційний режим в Україні.
38. Рух опору в Україні у роки Другої світової війни.
39. Україна у першому повоєнному десятиріччі.
40. Хрущовська «відлига» та її особливості в Україні.
41. Наростання кризових явищ у соціально-політичному та економічному житті України (друга половина 60-х – перша половина 80-х рр.). Петро Шелест. Володимир Щербинський.
42. Дисидентський рух в Україні 60-х – 80-х рр. XX століття.
43. Україна у роки перебудови. Суспільно-політичні рухи та формування багатопартійності.
44. Проголошення незалежності України. Розгортання державотворчого процесу.
45. Формування багатопартійності. Сучасні політичні партії.
46. Перебіг політичних процесів в Україні в умовах незалежності.
47. Конституційний процес.
48. Зовнішня політика незалежної України. Курс на євроінтеграцію.

8. Список основної та додаткової літератури

Історія України

Базова

1. Білоцерківський В. Я. Історія України: навч. посібник. Вид. 3-е, виправ. і допов. Київ: Центр учб. літ., 2007. 535 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. Посібник для студентів. К.: Академвидав, 2006. 686 с.
3. Історія України / Під ред. Ю. Зайцева. Львів: «Світ», 1996. 488 с.
4. Історія України та її державності. Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Є. Дещинський, С. В. Терський, І. Я. Хома, В. М. Тарабан, Р. Д. Зінкевич, Я. Я. Денісов, І. О. Гаврилів, І. В. Буковський, А. Я. Нагірняк. Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2009. 476 с.
5. Історія України: навчальний посібник / Під заг. ред. В. А. Смолія. К.: Альтернатива, 1997. 416 с.
6. Історія України: нове бачення / Під ред. В. А. Смолія. К.: Альтернативи, 2000. 464 с.
7. Петровський В. В., Радченко Л. О. Семененко В. І. Історія України: неупереджений погляд. Харків: Школа, 2007. 592 с.
8. Попович М. Нариси історії культури України. К.: АртЕк, 2001. 728 с.

9. Танцюра В. І. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 488 с.
10. Україна крізь віки: в 13 томах. К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1998. Т. 1-13.

Додаткова

1. Алексєєв Ю. М., Кульчицький С. В., Слюсаренко А. Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985-1999 рр.). К.: ЕксОб., 2000. 296 с.
2. Антонович В. Б. Коротка історія козаччини. К.: «Україна», 2004. 304 с.
3. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. К.: Либідь, 1993. 285 с.
4. Багалій Д. І. Історія Слобідської України. Х.: Основа, 1991. 256 с.
5. Багатопартійна. Українська держава на початку ХХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій. К.: Наук. -інформ. підприємство «Пошук», 1992. 96 с.
6. Баран В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953-1985 рр. Львів: Свобода, 1992. 123 с.
7. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження словян. К.: Наукова думка, 1991. 144 с.
8. Безотосний М. Т. Україна в добу сталінщини: історія опору. К.: ДАЖКГ, 2002. 127 с.
9. Білас І. Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз у 2 кн. К.: Либідь, 1994. Кн. 1. 428 с.; Кн. 2. 685 с.
10. Білокінь С. Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.): Джерелознавче дослідження. Дрогобич: «Коло», 2013. 1066 с.
11. Бойко О. Д. Україна в 1985-1991 рр.: основні тенденції суспільно-політичного розвитку. К.: ІПіЕНД, 2002. 305 с.
12. Борисенко В. Й. Курс української історії. З найдавніших часів до кінця ХІХ століття. Навчальний посібник. К.: Либідь, 1998. 616 с.
13. Брегеда М. В. Процес десталінізації і суспільні настрої українського населення у 1953-1964 рр. Миколаїв: Іліон, 2010. 186 с.
14. Бунятян К. Давнє населення України: навчальний посібник. К.: Либідь, 2003. 232 с.
15. Верига В. Нариси з історії України (кінець ХІІІ – початок ХХ ст.). Львів: Світ, 1996. 447 с.
16. Верстюк В., Дзюба О., Непринцев В. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К.: Наукова думка, 1995. 718 с.
17. Верстюк В., Осташко Т. Діячі УЦР: Бібліографічний довідник. К., 1998. 254 с.
18. Веселова О. Українське суспільство в 1945-1953 рр.: ідеологізація по-сталінськи // Історичний журнал. 2005. № 1. С.86-97.
19. Ветров Р. І. Примусове знищення більшовиками партійно-політичної опозиції есерів та меншовиків в Україні 1920-1924 рр. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2013. 175 с.
20. Винокур О., Трубочанінов С. Давня і середньовічна історія України: Навчальний посібник. К.: Глобус, 1996. 224 с.
21. Вівчарик М. М., Панченко П. П., Чмихова В. І. Українська нація: шлях до самовизначення. К.: Вища школа, 2001. 287 с.
22. Володарі гетьманської булави. Історичні портрети. К.: «Варта», 1994. 553 с.
23. Гарань О. Убити дракона: з історії Руху та нових партій України. К.: Либідь, 1993. 196 с.
24. Гетьман В. Як приймалась Конституція України: Нотатки учасника розробки Основного Закону України. Х.: РІА «Янко», 1996. 128 с.
25. Гозій В. В. Історія України середини ХVІ – ХVІІІ ст. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. 223 с.
26. Голобуцький В. Запорозькоєказачество. К.: Вища школа, 1994. 539 с.
27. Голобуцький В.О. Запорозька Січ в останні часи свого існування. 1734-1775. Дніпропетровськ: Січ, 2004. 421 с.
28. Голомша М. Я. Майданна Україна. К.: Донецький ін.-т психології і підприємництва, 2016. 121 с.

29. Гончарова О. С. Давня та середньовічна історія України: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету. Ч. 2. Харків: Антиква, 2017. 216 с.
30. Гончарова О. С. Історія України новітнього часу: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету. Харків: Антиква, 2017. 332 с.
31. Гончарова О. С. Історія України ранньомодерного часу: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету. Харків: Антиква, 2017. 280 с.
32. Гончарова О. С., Матета О. А. Політична еліта України: лекційний курс і практикум: Навчальний посібник. Харків: Антиква, 2018. 234 с.
33. Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційна історія України. К.: ТОВ УВПК «ЕксОб», 2006. 632 с.
34. Горобець В. М. Влада та соціум Гетьманату. Дослідження з політичної і соціальної історії ранньомодерної України. К.: Інститут історії України НАН України, 2009. 271 с
35. Греченко В. А. Апогей сталінського тоталітаризму в Україні (30-ті роки ХХ ст.). Харків: Торсінг плюс, 2007. 351 с.
36. Греченко В. А. Україна в добу «раннього» тоталітаризму (20-ті роки ХХ ст.). Харків: Вид-во НУВС, 2001. 275 с.
37. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ – ХХ століття. К.: Генеза, 1996. 360 с.
38. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 т. 12 кн. К.: Наукова думка, 1991-1997. Т.1-11.
39. Гуржій О. І. Політико-адміністративне й територіальне реформування Гетьманщини у ХVІІІ ст.: причини, перебіг, наслідки. К.: Інститут історії України, 2015. 79 с.
40. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Історія козацтва. Держава – військо – битви. К.: Арії, 2015. 479 с.
41. Давня історія України: в 2-х кн. / П. П. Толочко (керівник авторського колективу). К.: Либідь, 1994-1995. Кн. 1. 240 с., Кн. 2. 224 с.
42. Даниленко В., Касьянов Г., Кульчицький С. Сталінізм на Україні (20-30-ті роки). К., Либідь, 1991. 340 с.
43. Данилюк Ю. З., Бажан О. Г. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.). К.: Рідний край, 2000. 616 с.
44. Довжук І. В. Нова історія України (середина ХVІІ – початок ХХ ст.). Луганськ: СНУ, 2010. 731 с.
45. Дорошенко Д. Нарис історії України: у 2-х т. К.: Глобус, 1991. Т. 1-2.
46. Енциклопедія історії України: у 10-ти т. К.: Наукова думка, 2003-2013. Т. 1-10.
47. Єфименко О. Історія України та її народу. К.: Мистецтво, 1992. 256 с.
48. Журавель М. В. Генеральний уряд як інститут державного управління Гетьманщини другої половини ХVІІ – середини ХVІІІ століття. Історико-правове дослідження. Одеса: Фенікс, 2012. 204 с.
49. Журавльов Д. В. Усі гетьмани України. Харків: Фоліо, 2011. 509 с.
50. Залізняк Л. Стародавня історія України. К.: Темпора, 2012. 542 с.

Інформаційні ресурси

- http://drpsklibr.at.ua/load/istorija_ukrajini/pidruchniki/48
- <http://e-bookua.org.ua/nauka/379-tereschenko-yu-sribnyak-i-storya-ukrayini.html>
- <http://history.franko.lviv.ua/PDF%20Final/Jakovenko.pdf>
- <http://history.vn.ua/book/boyko.html>
- <http://history.vn.ua/book/dovidnik1.html>
- <http://lib.kdais.kiev.ua/files/istoriya%20ukraini.pdf>
- http://libfree.com/125444658-istoriyaistoriya_ukrayini_lazarevich_mv.html
- <http://pidruchniki.com/istoriya/>
- <http://westudents.com.ua/knigi/228-storya-ukrani-svtlichna-vv.html>
- <http://www.historians.in.ua/>

Історія української культури

Основна:

1. Культурологія: Теорія та історія культури: Навч. посіб. Видання друге, перероблене та доповнене / За ред. І.І.Тюрменко. К.: Центр навч. літератури, 2005. 368 с.
2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб./ За ред. М.М.Заковича. К.: Знання, 2006. 567 с.
3. Українська художня культура. Навч. посіб./За ред.І.Ф. Ляшенка. К.: Либідь, 2006. 416 с.
4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 584 с.
5. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. К.: Знання-Прес, 2002. 277 с.
6. Історія української культури: У 5-ти т. /Голов. ред. Патон Б.Є. К.: Наук. думка, 2001.

Додаткова:

1. Антофійчук В.І. Культурологія. Термінологічний словник: Навчальний посібник. Чернівці: Книги - ХХІ, 2007. 160 с.
2. Енциклопедія Українознавства: Загальна частина: (В 3 т.). Перевидання в Україні. К., 1994.400 с.
3. Енциклопедія Українознавства. Словникова частина: В 10 т./ За ред. д-ра В.Кубійовича. Перевидання в Україні. Львів: В-во НТШ, 1993-1997.
4. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. К.: Довіра, 2006. 703 с.
5. Дзюба О.М., Павленко Г.І. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X-XУП ст.): Посібник-довідник. К.: "АртЕк", 1998. 200 с.
6. Корінний М.М., Потапов Г.Г., Шевченко В.С., Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. К.: Україна, 2000.

Інтернет-ресурси:

1. Національна історична бібліотека України [Електронний ресурс]. Електрон. текст. та граф. дані. [К.], 2011. Режим доступу: <http://nibu.kiev.ua/>.
2. Інформаційні ресурси Національної Парламентської бібліотеки України: основний сайт НПБУ (<http://nplu.org/>), сайт Електронної бібліотеки «Культура України» (<http://elib.nplu.org/>)
<http://www.history.org.ua>
<http://www.istpravda.com.ua/>
<http://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Links/History.html>
<http://besthistorysites.net/>